

KMETOVALEC

GLASILO
KMETIJSKE DRUŽBE
V
LJUBLJANI
R. Z. Z. O. Z.

Celoletna naročnina znaša **Din 25**— (za inozemstvo Din 35—).
List izhaja v zimskem času dvakrat, čez poletje enkrat mesečno.
Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Cene oglasom za enkratno objavo:

$\frac{1}{2}$ strani Din 800— in Din 40— oglasne takse $\frac{1}{8}$ strani Din 200— in Din 5— oglasne takse
 $\frac{1}{4}$ strani Din 400— in Din 20— oglasne takse $\frac{1}{16}$ strani Din 100— in Din 2— oglasne takse

Mali oglasi beseda po 50 par in Din 2— oglasne takse

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 prilog po 100 Din.

Vsebina: Nj. Vel. kralj Aleksander I. — Jugoslovenskemu narodu! — Velikemu kmetškemu kralju mučeniku! — Smernice za ureditev in vodstvo naših kmetij. — Velik uspeh kmetijske razstave v Mariboru. — Nekaj o shranjevanju sadja. — Vzemljenje zelenjave. — Razno. — Po trgatvi. — Razno. — Bolniška hrana. — Vprašanja in odgovori. — Družbene zadeve. — Književnost. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Razno.

Vabilo.

Kmetska hranilnica in posojilnica r. z. z. n. z. v St. Janžu na Dolenjskem bo imela v nedeljo 21. oktobra 1934 redni občni zbor v prostorih nač. lgn. Majcna s s'edečim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2.) Poročilo načelstva in nadzorstva. 3.) Odobritev računskega zaključka za leto 1933. 4.) Volitev nadzorstva. 5.) Slučajnosti. — V slučaju nezadostnega števila članov se občni zbor vrši pol ure kasneje z istim dnevnim redom ne glede na število članov. — Načelstvo. 110

Dobava krompirja!

Kuhinja v „Delavskem domu“ v Ljubljani na Gospodarski cesti razpisuje dobavo 20.000 kg zimskega krompirja. Kolkovane ponudbe poslati najkasneje do 20. oktobra na gorenji naslov. 115

Zaslужek!

Krajevne zastopnike išče zavarovalnica proti proviziji in mesečni plači. Ponudbe na upravo „Kmetovalca“ pod: „Zaslужek-106“. 106

Gorenjsko sadno drevje!

Sreska drevčevnica v Mošnjah pri Radovljici ima na prodaj za jesensko saditev: jabolane, hruške, črešnje in orehe od samih priporočljivih vrst, ki klijubejo vsem znanam. 111

Novo črno brinje

oddaja po ugodni ceni Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2. 54

Staro železno peč

ima na prodaj Kmetijska družba v Ljubljani — na ogled — Novi trg 3. 97

Cepljene trte.

iz vrst „Trsnega izbora“ in tudi sadna drevesa nudi I. Trsničarska zadruga, pošta: Juršinci pri Ptuj. — Pišite po cenik! 112

Vaš denar ni v nevarnosti.

če kupujete sadna drevesa in vinsko trsje le v znani in dobri drvešnici J. Gradišnik, Smarieta, p. Cetje. Zadrževanje cenik! 113

Stavite v loterijo in — zadenete.

Kolika radost! In če ne zadenete, kar se največkrat zgodi? Kaj potem? Razočaranje in jeza. Prihranite si raje srd in ne igrajte se s srečo! Tudi pri perilu ne. Preizkušeno Zlatorog-ovo milo Vas nikdar ne bo razočaralo. Pri nem le treba, da ostanete, Zlatorog-ovo milo je splošno priljubljeno radi svoje velike čistilne moči in radi svoje izdatnosti. Resnica je, kar trdi ljudski glas: „Le Zlatorog milo da beo perilo!“ Priporočamo ga tudi mi! 91

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 × 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborna jučilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin. K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100—. Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

NA TISOČE VAGONOV RICINOVIH TROPIN

porabijo za gnojenje svojih vinogradov, travnikov, polj in vrtov **Francozi**, ki so znani zlasti kot dobri vinogradniki. Zakaj bi mi zaostajali za njimi?

Mlete ricinove tropine

so izborno in ceneno gnojilo, ki vsebuje zajamčeno najmanj 45% dušika. **Za jesensko gnojenje** jih oddajamo, dokler traja zaloga po izjemni ceni **Din 40— za 100 kg** franko vreče, franko tovarna Ljubljana.

Priporočamo tudi svoje priznane prvovrstne **mlete lanene tropine** po najnižji dnevni ceni. Obrnite se nemudoma na tovarno olja in tropin

HROVAT & KOMP., Ljubljana, Tyrševa c. 1a/III.

Nj. Vel. kralj Aleksander I.

Jugoslovenskemu narodu!

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4. uri popoldne v Marseilleu kot žrtev podlega atentata.

S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo za mir, zaradi katerega se je napotil v zavezniško Francijo.

Na prestol kraljevine Jugoslavije je po členu 36. ustave stopil njegov prvorojeni sin, Nj. Vel. kralj Peter II.

Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi čl. 45. ustave kraljevsko oblast, je sklicala Narodno predstavništvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v zmislu člena 59. in čl. 42. ustave.

S svojimi zadnjimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem rodoljubju zapustil našemu narodu tole sporočilo:

„ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!“

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovanski narod, da to sveto zapoved zvesto in spoštljivo izpolni.

9. oktobra l. 1934. v Beogradu.

Predsednik ministrskega sveta **N. Uzunović** s. r.; kmetijski minister in zastopnik zunanjega ministra dr. Dragutin **Kojić** s. r.; prosvetni minister dr. Ilija **Šumenković** s. r.; pravosodni minister Božidar **Maksimović** s. r.; minister za telesno vzgojo naroda dr. Grga **Andjelinović** s. r.; minister za trgovino in industrijo Juraj **Demetrović** s. r.; finančni minister dr. M. **Djordjević** s. r.; minister za gradnje dr. Stjepan **Srkulj** s. r.; notranji minister Živojin **Lazić** s. r.; minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. F. **Novak** s. r.; minister vojske in mornarice armijski general M. **Milovanović** s. r.; minister za gozdove in rudnike dr. **Ulmanski** s. r.; prometni minister Ognjen **Kuzmanović** s. r.

Velikemu kmetskemu kralju mučeniku!

Če kdo ume spoštovati in ljubiti delo za mir, za uedinjenje, napredek in blagostanje jugoslovanskega naroda, je to gotovo naš kmetski človek-trpin na svoji zemlji. Vztrajna odpornost, največja skrb za ustvarjanje dobrin za svoje, domačijo in narod, prirojena dobrotvornost in neizčrpna ljubezen do lastne grude, ki so vedno dika našega kmeta, ga za to usposablja.

Nenadna, grozna vest, da je kralj mrtev, je hudo odjeknila na naši vasi. Vas je zaplakala. V cvetu najlepših moških let je izdihnil kmetski kralj-mučnik Aleksander I., daleč od svoje ljubljene Jugoslavije, na slavnem pohodu v goste k zavezniškemu narodu, da dokonča veliko delo pomirjenja med narodi in državami. Umrl je mučniške smrti kot junak, ki je hotel le dobro svojemu narodu in ljubljeni domovini Jugoslaviji. Bil je največji pobornik miru in pravice med narodi; zato je padel. Vzrastel je kot junak in največji ter dosledni sin v delu očeta velikega kralja Osvoboditelja za jugoslovansko vzajemnost in je umrl za to idejo na tujih tleh.

Njegov poset pred kratkim bratskemu bolgarskemu narodu je na mah presekala žalostno preteklost in nesložnost pravih bratov. Sledil je onim nepozabnim jugoslovanskim velikanom, ki so združevali Jugoslovane v močno in nerazdružljivo veliko Jugoslavijo. Bolgarski kmetški narod je to dokazal; kako iskreno je sprejel spravo med brati, ko ga je s tolikšno ljubeznijo in največjim spoštovanjem sprejel v svoji sredi. Veliki duh uedinjenja jugoslovanskega kralja - mučenika je zajel ves narod od Triglava do Črnega morja za vse večne čase in ga ne bo nihče več zatrl. V tem tiči nesmrtno delo blagopokojnika.

Predpodobno je živel naš kralj za svojo družino, narod in državo. On nas je uedinjal in združeval s svojo neupogljivo in junaško dosledno voljo. Kralj - mučenik nas združuje tudi mrtev v neizmerni tugi skupne nesreče, ki je nas tako nepričakovano zadela. Kralj Aleksander I. je postal s tem nesmrten in bo živel večno kot jugoslovanski kmetški kralj Matjaž med narodom. Njegove zadnje besede, ki jih je umirajoč izustil, „Čuvajte Jugoslavijo“, naj nam bodo sveta zapoved, da delamo neomajeno in neustrašeno za blagor naše lepe Jugoslavije.

Kako neizmerna je ljubezen kmeta do svojega kralja, nam prikazuje splošna žalost plakajočega naroda ob težki izgubi. O tem pričajo legende in načela kratkodobnega življenja blagopokojnega vladarja: „Zemlja naj bo onega, ki jo obdeluje“; „vas je vse, brez vasi ni ničesar“. To so besede kralja Aleksandra I., ki so globoko vtisnjene v kmečka prsa. Do dna duše užaloščen in presunjen je zato naš preprosti človek tembolj, ko so mu na tako zavraten in gnusen način vzeli njegovega največjega in najpravičnejšega kmetškega zaščitnika in poglavarja, kralja — sina kmetškega rodu.

Veliki kmetški kralj Aleksander I. bo našel nepozabno in sveto mesto poleg ostalih jugoslovanskih kmetških mučenikov, ki so žrtvovali delo in življenje za blagor kmeta. Zato ne bo naš kmet nikdar pozabil svojega kralja - mučenika in ne bo klonil pred kruto usodo. Nepozaben spomin na kralja Aleksandra I. bo narodu dal moč še k vztrajnejšemu delu za dom in državo.

Mučeniki so bili vedno nositelji pravih in zmagovitih idej ter pravice na svetu. S tega vidika presoja jugoslovanski kmet veliko in nenadomestljivo izgubo, ko so mu v Marseilleu, dne 9. oktobra ubili zločinci nadvse ljubljenega vodjo in gospodarja. Naš kmet, steber države, bo prenesel tudi to žrtev in bo s krepko in neupogljivo voljo delal še naprej v duhu svojega vojskovodje in vladarja.

Kralj je mrtev, ali on živi in bo večno živel med jugoslovanskimi kmeti. Življenje blagopokojnega kralja za domovino bodi vzor vsem užaloščenim rodoljubom. On ni klonil nikdar pred človeškimi težavami in naporji niti takrat, ko je kot vojskovodja peljal svoje izmučene vojske preko albanske Golgote do končne zmage in uedinjenja, v svobodno državo Jugoslavijo.

Pomolimo k duhu našega kralja s prisego pred Bogom in svetom, da ne bomo nikdar pozabili njegovih idej in dela za blagor in prospek Jugoslavije. Naj Božja previdnost vodi naš izmučeni narod k sreči in blagostanju.

Z neizmerno boljo v srcu se naš slovenski kmet poslavlja od ljubljenega vladarja in se klanja njegovi nesmrtnosti. SLAVA VELIKEMU KMETSKEMU KRALJU - MUČENIKU ALEKSANDRU I.!

Smernice za ureditev in vodstvo naših kmetij.

Ing. Petkovšek Valentin.

Že v urejenih časih je pri naših tako različnih krajevnih in posestnih razmerah težko podati enotne smernice za ureditev in vodstvo kmetije, še težje pa je to sedaj v teh težkih razmerah. Ker pa je čakanje posebno s prekrizanimi rokami in tarnanjem brezuspešno in ker ni pričakovati, da bi se izboljšalo to stanje samo od sebe, je treba prijati krepkeje z glavo in z rokami, opustiti pogled na lahke povojne čase in iti skromneje, a tem vztrajneje naprej.

Vsak gospodar čuti, da v njegovem kmetovanju nekaj manjka, posebno še, če si je ogledal nekaj urejenih naprednejših kmetij. Zaveda se, da mora naprej, če noče, da bo šlo po zlu. Manjka mu pa deloma strokovnega znanja, deloma krepke volje. Posebno mu manjka strokovnega znanja; manjkalo pa mu je tudi, zlasti pa po vojni, onega pravega razumevanja ali bolje rečeno prave volje do napredka. To je bil tudi vzrok, da v onih boljših časih ni dovolj uporabil svojih moči za zboljšanje in ureditev kmetije, ki bi premagala zdaj z lahkoto par težkih let. Tedaj je vse, kar je iz kmetije pridobil, bodisi premalo resno porabil zase in za družino bodisi v pogrešeni želji po denarni rezervi stlačil denar v posojilnice, da je ta zmrznil, mesto, da bi ga dal kmetiji nazaj. A kar ni izvršil tedaj, bo moral napraviti sedaj, če tudi težje, to je izpopolniti bo moral svoje kmetijsko strokovno znanje, poglobiti se v svojo kmetijo in razumnejše prijati vse delo v svoje roke. Družina zahteva kruha, kmetija zahteva dela. Nobene kmetije pa še ni rešil samo denar, marveč le vztrajno razumno vodstvo. Zemlja sama ne bo propadla in če je ta ne bo dobro obdeloval, bo prišel drugi, ki je vztrajnejši.

Prva naloga vsakega gospodarja je, da začne najprej pri sebi. Pustiti mora razne špekulacije po zaslužku izven kmetije s prekupčevanjem živine, posredovanjem nakupov in prodaj itd. Saj imamo toliko drugih pametnejših, ki jim naj bo to poklic, on pa naj se posveti samo svoji kmetiji in družini. Zato je za vsakega gospodarja nujna potreba, da vsaj delno popravi zamujeno. Ker pa starejšim tega s šolami ni več mogoče, morajo poskusiti

to doseči iz izkušnje, to je, da si namreč ogledajo in da ocenijo in pametno posnemajo dela gospodarsko naprednejših kmetij in kmetijskih šol. Pri tem pa ne sme primerjati z jezo in zavistjo v srcu češ, „lahko njim, ki imajo, oziroma so imeli denar“, marveč naj raje mirno pomisli, kar že tako dobro ve iz svoje lastne povojne izkušnje, da namreč rodovitnosti zemlje in višine pridelkov ni nikjer dvignil denar, temveč le delo. Zato naj raje z dobro voljo skuša prevzeti to, kar je zanj primernega. Pri tem pa mora povprašati, poslušati, študirati in primerjati, zakaj večna resnica ostane, da gospodarsko razumnejši bolje izhaja in da gospodar brez znanja vedno bolj pada v nekoristno poskušanje in v izgube.

Druga naloga gospodarja je, da takoj sedaj brez odlaganja ugotovi na papirju vse številne napake pomanjkljivosti svoje kmetije, v prvi vrsti one, ki se dajo odpraviti in spraviti v red brez vlaganja denarja, torej le s svojim delom in z delom svoje družine, ter da takoj začne z delom. S pravilno razdelitvijo in vztrajanjem pri delu bo kmetija kmalu v redu, in dokler niso odstranjene glavne pomanjkljivosti, ne more biti govora o kaki popolnejši organizaciji kmetije. Tako se mora, na pr. letos po lanskem mokrem letu in po mokri zimi čim prej izčistiti in če je potrebno, vrezati nove jarke po travnikih. Njivam naj se da primernejšo četrrokotno obliko, da bo delo uspešnejše, in če sedanje niso primerne, naj se vrežejo po vsem nove v primernih boljših legah, ker danes plača le boljša in ugodnejša lega polja večje delo in gnojenje. Sadovnjak naj se po tolikih opominih vendar enkrat pošteno izčisti, zagnoji in prenovi. Gozd naj se očisti grmovja in obnovi s pomladkom. Gnojišče na dvorišču naj se vsaj toliko zavaruje, da ne bo vsa voda z dvorišča in streh stekla preko gnojnice, da bo vsaj ono malo gnoja, kar se ga že pridelava, nekaj vredno. Brez stroškov se lahko izdolbejo leseni strešni žlebovi, da voda s strehe ne pride na gnoj. Ako še vedno stoji živina v blatu, naj se napelje zemlje in peska v hlev, da se dvignejo tla, da bodo suha in zdrava. Orodje, ki še vedno leži okrog oglov in jemlje konec, danes, ko ga ni s čim nadomestiti, naj se tako popiše in če že ne danes, vsaj jutri spravi tja, kamor spada. Zanikerne krave, ki s svojimi še slabšimi

teleti ne bodo rešile kmetije, naj čim prej zapuste hlev, isto tako pa tudi krčljavi prašiči. Vsakemu je znano, da se dober prašič lahko dnevno zdebela za cel kilogram, zanikern pa za toliko komaj v enem tednu; kljub temu pa bo šel kmetovalec in bo kupil na sejmu tako zanikerno prašo. Z mladimi dobrimi živalmi od dobrega rejca se bo brez velikega štetja denarja kmalu obnovil hlev.

So to stare pesmi in vendar vedno nove. Hoditi bi morali klicarji z bobni po naših vaseh: „Dvignite se možje, storite Vašo življenjsko dolžnost, in spravite v red Vaše kmetije.“ Kako je to žalostno dejstvo za nas, da okrog nas vse napreduje, pri nas pa ostaja večina pridelkov na polju in travnikih v isti višini, kot so bili pred 100 leti, medtem ko so sedaj naši zahtevki za življenje nekako taki, kot bodo primerni šele čez 100 let. Skrajni čas je že, da dvignemo pridelke vsem našim rastlinam, če že ne gre posvoda za 100 %, pa vsaj za 50 %. Tu ne drži noben izgovor, da so prilike in podnebje pri nas drugačne, kajti za to imamo dovolj dobrih vzgledov. Taka je dolžnost vsakega gospodarja, da strožje odbira in čisti semensko blago in da zemljo bolje pripravlja. Je pa tudi njegova dolžnost, da pridelke, katerih je malo, bolje in bolj skrbno spravlja in shranjuje, kajti za marsikaterega velja resnica, da je izguba pri spravljanih pridelkih dostikrat tolika, da bi že ta mogla kriti vse davke. (Dalje sledi.)

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Velik uspeh kmetijske razstave v Mariboru.

Inž. Jos. Toržan.

Oba sreza Maribor desni in levi breg sta v kmetijstvu precej napredna, kar sta tudi dokazala na letošnji kmetijski razstavi od 29. septembra do 3. oktobra.

Razstavni material je bil verna slika resničnega gospodarskega napredka in vrednosti obeh srezov. Po statistiki je v srezu: Maribor desni breg 29.100 ha obdelane zemlje in Maribor levi breg 38.100 ha obdelane zemlje; od tega odpade na:

s r e z	njive	vrtove	travnike	pašnike	vinograde	sadonosnike
Maribor desni breg	13 723	459	9 385	3.827	606	1.061
	47 %	1.6 %	32 %	13 %	2 %	3.6 %
Maribor levi breg	14.266	633	9.611	7.194	2.200	4.498
	37 %	1.6 %	25 %	18.7 %	5.7 %	11.7 %

Poljedelstvo na eni, travništvo in pašništvo pa na drugi strani zavzemajo največji del obdelane zemlje v teh dveh srezih, skupaj $\frac{2}{3}$ celokupne obdelane površine. Pridelovanje na polju in travnikih tvori temelj kmetijstvu obeh srezov, ker se na teh površinah prideluje temeljna hrana za domačijo. Od poljskih pridelkov pride na trg v prvi vrsti krompir. Odkar živina nima nobene cene, je deloma popustila živinoreja, tako da pride v večjih množinah tudi seno na trg. Na razstavi smo videli lepo žito in travo, posebno pa so vzbujale pozornost okopavine, kakor n. pr. buče, pesa, krompir, itd.

Slika 50. Sreska sadna razstava v Mariboru.

Od $\frac{2}{3}$ obdelane površine kmetovalci obeh srezov ne dobijo danes skoraj nobenih dohodkov zaradi skrajno slabih cen krompirja, sena in ostalih poljskih pridelkov.

V pošteev za pridelovanje produktov za trg prihaja samo okrog 12% celokupne obdelane površine. Ta površina se deli $\frac{1}{3}$ na vinograde in $\frac{2}{3}$ na sadonosnike.

Slika 51. Sreska sadna razstava v Mariboru.

Sadjarški oddelek Mariborske kmetijske razstave je pokazal, kako izvrstno kakovost v sadju, predvsem v jabolkih, je mogoče pridelati pri danem podnebju in

terenskih prilikah v teh dveh srezih. Razmeroma majhna površina, niti 10% celokupne obdelane površine obeh srezov nam daje že danes razmeroma veliko množino prvorazrednega sadja.

Po statistiki kr. banske uprave odpade od celokupnega letošnjega pridelka na srez:

Maribor desni breg	10% jabolk	5.8% hrušk	5.4% sliv	9.2% marelic
Maribor levi breg	38% „	27.8% „	45.5% „	54.8% „
skupaj oba sreza:	48% jabolk	33.6% hrušk	50.9% sliv	64% marelic

Približno $\frac{1}{2}$ celokupnega letošnjega pridelka sadja Dravske banovine sta dala sreza Maribor desni in levi breg. S tem so si kmetovalci teh dveh srezov brez dvoma priborili prvo mesto v sadni produkciji in trgovini Dravske banovine, kar so z izloženim blagom na kmetijski razstavi tudi jasno in krepko dokazali.

Ocena domačih, kakor tudi tujih strokovnjakov in sadnih trgovcev je bila zelo laskava. Govorili so o sadjarski razstavi kot eni najlepših, ki so jih videli v zadnjem času. Po kakovosti izloženega sadja pa je Mariborska sadna razstava z ozirom na letošnje nenormalno leto gotovo nekaj edinstvenega, kar se ne da kar tako in kjer si bode urediti in videti.

Do sem je vse v najlepšem redu! Sedaj pa preidemo na bolno vprašanje in obenem na eksistenčno vprašanje sadjarja obeh srezov. Za to izvrstno sadje ne dobijo sadjarji skoraj nič. Obljubljena cena 3 Din za kg od daleč ne zadošča za tako sadje, kakor smo ga videli na tej razstavi.

Delovni sadjarji iz Sv. Petra so pokazali, kaj zmore lahko naš kmetovalec, če je složen, organiziran in če ima voljo za napredek. V šentpeterskih sadjarjih vidimo zibelko velikega organiziranega sadjarskega pokreta, ki bo moral dobiti konkretno obliko v „veliki sadjarski zadrugi“ po vzorcu onih zadrug v Smederevu!

Vinska razstava in pokušnja nam je nudila res izbrano kapljico. Od zadnjih vinskih razstav ni ta razstava zbrala največjega števila razstavljalcev, toda vino, ki je bilo razstavljeno in ki je bilo točno kot pokušnja po 2 Din čaša ($\frac{1}{2}$ l), je bilo take kakovosti, ki jo v najboljših restavracijah le redko dobimo po isti ceni.

Mariborska kmetijska razstava je imela velik moralen uspeh. Združene vrste kmetovalcev v trdno povezani organizaciji pa bodo rodile tudi gmotne uspehe.

Nekaj o shranjevanju sadja.

A. Sotler.

V malokateri kmetijski panogi smo po vojni toliko napredovali kakor v sadjarstvu. Letno posadimo čedalje več sadnega drevja, oziramo se pri tem na prikladne vrste ter se poslužujemo pomlajevanja in

precepljanja starejših dreves. Počasi se udomačuje tudi redno zatiranje sadnih škodljivcev in bolezní ter gnojenja drevja. Skratka: našo sadno proizvodnjo hočemo povečati. Čeprav je to naše stremljenje razumljivo, smo vendar na drugi strani čestokrat še zelo daleč od umne uporabe sadja, od katere v glavnem zavisi ves naš uspeh v sadjarstvu.

Kako se pri nas uporablja sadni pridelek? Znana stvar je, da prodamo jeseni, v dobrih ali slabih sadnih letinah, največji del sadja prvemu kupcu, ki nam nudi zanj primerno „dnevno“ ceno, ostalo pa večinoma predelamo v sadjevec in žganje. Vse premalo uporabljamo sadje tudi na druge načine. Premalo ga posušimo in izdelujemo iz njega raznih sokov, mezg, marmelade itd., kar bi tudi smelo biti včasih na kmečki mizi. Prav tako bi kazalo, posebno še v slabših sadnih letinah, shranjevati tudi več svežega sadja. Pa ne samo za domačo porabo, temveč tudi zaradi mnogo ugodnejših cen spomladi, ko začne sadja na trgih primanjkovati. Pomislimo samo na sadje iz Amerike in celo iz Avstralije, ki se že nekaj časa redno pojavlja na trgih naših večjih mest. Dalje lahko računamo še dolgo časa s trgom na našem jugu, katerega bi mogli z uspehom spomladi zalagati.

Sadje moremo shranjevati skoraj v vsakem kmečkem gospodarstvu. Tudi primeren prostor se dobi za to. Da imamo s shranjevanjem sadja dostikrat slabe izkušnje, je vzrok navadno le v napačnem načinu spravljavanja sadja ter v poznejšem neprimernem ravnanju.

Ko smo sadje pazljivo obrali, odbrali vse pokvarjene, črvice ali predrobne plovce, je priporočljivo, da ga pustimo v primernem prostoru kakih 10 dni na kupu, da se spoti. V tem času sadje nekako dozori in se zmedi ter se pokažejo na njem tudi morebitne poškodbe, gniloba itd., kar

ponovno skrbno izločimo. Sadje shranimo vloženo v zaboje ali na posebnih policah, katere si more iz primernih jelovih desk napraviti vsak sam. Te police s primernim okvirom naj bodo kakih 90 cm široke ter po 40—50 cm druga nad drugo. Nanje vlagamo sadje po eno ali tudi po več vrst, tako da spravljamo vrste, ki bolj izhlapevajo (razni kosmači) spodaj, zgoraj pa vložimo one z gladko kožo, ki tudi navadno raje gnijejo. Po potrebi sadje temeljito preberemo. V primeru, da nimamo primerne-ga prostora, kamor bi namestili sadne police, moremo z uspehom shranjevati sadje tudi v zabojih. V ta namen lahko uporabimo zaboje raznih velikosti, glavno je, da so snažni in da se dobro zapirajo (miši!). Razumljivo je, da moramo sadje, namenjeno za zaboje, še posebno skrbno odbrati, tako da pride vanje popolnoma zdravo enotno blago. Stene zaboja obložimo n. pr. s časopisnim papirjem, nakar zaboj trdno napolnimo ter rahlo zabijemo. Na posameznih zabojih označimo vrsto. Da izkoristimo prostor, lahko naložimo zaboje drugega vrh drugega, vendar tako, da more med njimi krožiti zrak. Od časa do časa zaboje odpremo in sadje pregledamo. Če smo pravilno ravnali, bo izguba pri shranjevanju v zabojih neznatna. Z večjim ali manjšim uspehom moremo shranjevati sadje tudi v primernih kadeh, sodih itd., dočim bi bilo opustiti „potikanje“ sadja po mrvi, med plevami, žitom itd.

Važen je prostor, kjer sadje shranjujemo. Predvsem mora imeti pravo toploto, t. j. od 3—8° C, ki naj ne pade tudi v najhujši zimi pod 0° C. Dalje mora biti v sadni shrambi zrak čist, kar dosežemo s primernim zračenjem in s tem, da ni v shrambi predmetov, ki razširjajo močan duh (repa, petrolej, karbolinej, umetna gnojila itd.). Shramba naj ne bo presuha in ne prevlažna. V presuhem prostoru sadje preveč ovne, prevlažna klet pa pospešuje gnitje sadja. V prvem primeru si pomagamo s tem, da škropimo tla shrambe, proti preveliki vlažnost pa od-pomoremo, da postavimo v prostor posodo z živim ali še bolje s klorovim apnom, ki srka vlago iz zraka. Umevno je, da skrbimo v sadni shrambi za največji red in snago.

Za posestnike večjih sadnih nasadov ter bodoče sadne zadrage, bodo potrebne posebne sadne kleti, predvsem v bližini večjih tržnih središč. Dokler teh nimamo,

si pomagajmo pač preudarno, kakor nam je v danih razmerah mogoče.

Vzamljenje zelenjave.

Josip Strekelj.

(Dalje in konec.)

Vzamljenje kapusnic.

Listnati ohrovt, ki mu pravijo tudi ko-dravo ali kravje zelje, pustimo pozimi na prostem, ker ne pozebe, temveč mu mraz celo izboljša okus. V toplejših legah prezimita na prostem tudi še nedorastel ohrovt in rožnati ohrovt ali brsteče zelje. Vse druge kapusnice pa moramo prenesti pozimi na varno.

Dorastle, trde zeljnate glave se drže precej dolgo, ako jih zložimo nepokrite v zračen prostor, ki ima +2 do 5° C. Še več časa ostanejo zdrave, ako jih vložimo, očiščene stranskega listja in s celim kocenom v zakop, poveznjene z glavo navzdol. Tisto pa, ki nima še trdih dorastlih glav, prisujemo v poševni legi v kleti v lahko zemljo ali pesek, ali pa ga posadimo v kolo, ki jo naredimo ob kaki južni steni. Pri tem postopamo tako, da prisujemo v počeznih vrstah ob steni v širini 1 do 1½ m izkopano zelje z listjem vred v poševni legi. Ko nastopi mraz, ga odenemo najprej z vejevjem in vrhu tega še s slamo ali z listjem ter pokrijemo nizko nad odejo z deskami ali morda še z lepenko, da ne more deževnica in snežnica do njega. Ob straneh ga tudi zavarujemo z deskami. Čim nižje stoji streha, tem bolj ga zavarujemo pred mrazom. Ob toplejšem vremenu, podnevi, ga moramo odkrivati zaradi zračenja.

Prav tako vlagamo tudi ohrovt, rožnati ohrovt, zeleno, korenasti peteršilj in tudi endivijo. Omenjamo pa, da koreni zelene, pastinaka in peteršilja prezimijo po-večini tudi na prostem, na stalnem mestu; zlasti še, če jih nekoliko odenemo s smreč-jem.

Nedorastle, pozne karfijole, ki so izmed vseh kapusnic najbolj občutljive, prezimujemo le v kleti, kjer naredimo tekom zime cvetne glave.

Vzamljenje endivije.

Kar velja za kapusnice, velja tudi za endivijo, to najbolj priljubljeno solato pozimi, t. j., da ne smemo spravljati v pre-

zimovališča popolnoma dorastlih rastlin. Zato sejemo in presajamo endivijo kasneje, da ne doraste do konca meseca oktobra. Vzemujemo jo pa v kleti pri navedeni toplini, v mrzlih gredah in v kojah ob južnih stenah, kakor kapusnice. Endivija vzdrži vso zimo, ako ne spravljamo rosne in mokre, da je v prezimovališču le v zmerno vlažni zemlji, da ji ne močimo listja, da jo pogosto zračimo, da ni pretesno vložena in da odstranjujemo gnile rastline, ki bi okužile zdrave. Ako se zemlja ali pesek v prezimovališču posuši, zalijemo zmerno in previdno, tako da ne močimo listja. Ako jo vložimo v mrzle grede, moramo šipe odpirati, kadar je zunaj toplota nad 0° C. Ob hudem mrazu pa jo, razen s šipami, pokrijemo še s slamnatimi štorjami in z deskami ter tudi naložimo ob straneh gnoj, da ne pozebe. Čim višje bližje šip je vložena, tem lažje jo zavarujemo pred mrazom. V kleti jo najlažje obvarujemo pozebe; pozorni pa moramo biti na neobhodno potrebno zračenje, ki ga uravnavamo z odpiranjem oken.

Izmed raznih vrst endivije so za vzimljenje najodpornejše zelenolistnate in z nazelnim in mahovitim listjem.

Razno.

Nova lestva. Na letošnji jesenski razstavi smo imeli priliko videti praktičen izum, leseno prostostoječo, zložljivo lestev, ki tudi sadjarjem nudi ugodnosti, katerih ne more nuditi nobena druga. Čeprav je lestva 6—10 m visoka, jo more poljubno predstavljati, dvigati in spuščati ena sama oseba. Zložiti se tudi da v različno visok oder, kar je za vsako gospodarstvo praktično pri zidavah, popravilih in beljenju poslopij ter podobnih delih, pri katerih čestokrat samo naprava odra vzame več časa kakor dotično delo samo. Pa tudi čebelarjem utegne postati nenadomestljiva pri ogrebanju čebelnih panjev. Največja prednost te lestve pa leži v tem, ker se ž njo more obirati sadje koncem vej, ne da bi se jih z lestvo dotikalo, s čimer se je doslej otrslo in obtoklo najlepše sadje. Ta izum bi pa, pravilno izkoriščen, mogel postati tudi v obliki izvoza v tujino važen brezkonkurenčen predmet, kateri bi zaposlil domače delavstvo ter dvignil sedaj spečo lesno industrijo, s čemer bi bil tudi važna narodno-gospodarska pridobitev. Zato je želeti, da se za stvar pozanimajo podjetni kapitalisti (najbolje kaka lesna zadruga) in se ta izum pravočasno patentira v tujini.

Vinarstvo in kletarstvo.

Po trgatvi.

Josip Zabavnik.

Še nobeno leto ni bilo take zmešnjave glede grozdne trgatve kot letos. Stara vinogradnikova navada je, da v naših podnebnih razmerah čaka s splošno trgatvijo do Terezijinega, t. j. do 15. oktobra. Izjemo delajo v tem pogledu le zgodnje letine, ki pa so bolj redke. Letos smo res imeli tako zgodnjo letino, kar je v raznih vinorodnih krajih tudi v naši severno ležeči banovini nestrplicem dalo povod, da so začeli trgati grozdje že sredi septembra in še prej, istočasno pa so zahtevali, naj jim kr. banska uprava v Ljubljani priskrbi trošarine prost sladkor za izboljšanje vinskega mošta. Utemeljevali so svojo zahtevo po sladkorju s škodo po toči, z gnilobo grozdja, z zgodnjo letino ali pa tudi ne, in ne vem na kaj še vse so se sklicevali.

V vinogradih, ki so bili poškodovani po toči, bi zaradi motnje v rasti morali ravno odlagati čas trgatve, da bi imelo poškodovano grozdje več časa za zorenje. Tam, kjer je gniloba grozdja močnejše nastopala, bi morali podbirati, zdravo grozdje pa pustiti popolnoma dozoreti. Zgodnja letina pa je bila najmanjše vzrok za prezgodnjo trgatve. Ravno to okolnost bi morali vsepovsodi izkoristiti, ker nam je bila dana možnost za doseg izborne kakovosti vinskega pridelka.

Mošti prezgodnjih trgatve so vsebovali res prav malo sladkorja in mnogo kisline. Vino iz takih moštov ne more biti kaj pridno. Mošte s premajhno množino sladkorja se z uspehom da zboljšati z dodatkom čistega pesnega kristalnega sladkorja. Tega izboljševalnega sredstva se naj vinogradniki poslužujejo le v izrednih primerih, kadar drugega izhoda ni in ko je vinogradnik izčrpal vse možnosti za doseg popolnega dozorenja grozdja, predvsem pa z odlaganjem trgatve. V takem položaju smo bili lani, letos pa tega ni.

Že na pomlad nas je rana vegetacija prijetno iznenadila in nas istočasno navdajala s strahom zaradi pozne pozebe. Ta nevarni čas smo srečno prestali. Potek vremena je bil tudi pozneje za vinsko trto, z izjemo druge polovice avgusta in začetka septembra, ugoden. Vse grozdje je bilo ob veliki maši že mehko, česar pa

ne moremo smatrati za razlog prezgodnje trgatve. Gniloba grozdja sama na sebi, ki je močnejše nastopila le po nekaterih vinorodnih krajih, tudi ni upravičevala prezgodnje trgatve, ker je bila dana možnost podbiranja, kar so napredni vinogradniki z uspehom tudi izvršili.

Iz vseh navedenih dejstev razvidimo, da letos ni bilo nikake nujne potrebe za izboljšanje vinskega mošta s trošarine prostim sladkorjem, in to tem manj, ker bi lahko vsak vinogradnik s trgatvijo počakal še par tednov, da bi grozdje popolnoma dozorelo. Popolna dozorelost grozdja je letos vsled milega vremena nastopila itak par tednov prej kakor druga leta.

S tem, da se vinogradnike - nestrpljivce podpira s trošarine prostim sladkorjem, se škoduje splošnemu napredku v našem vinogradništvu, se kvari cene odličnim proizvodom poznih trgatvev in omogoča zlorabe.

Ker se je že lani dogodilo, da so smeli vinski mošt popravljati tudi vinski trgovci s trošarine prostim sladkorjem, ni izključeno, da bodo tudi letos prosili za taka dovoljenja in trošarine prosti sladkor za popravljanje vinskih moštov preranih trgatvev, ki so jih dobili zelo poceni v svoje roke. Če se to zgodi, bomo doživeli isto kot lani, da za naša kakovostno prvovrstna vina ne bo kupcev, ali pa bomo spet dosegli cene, ki naprednega vinogradnika ne morejo zadovoljiti, ker ne pride na svoj račun osobito letos, ko je vinski pridelek majhen.

Vinogradniki, ki so letos s trgatvijo počakali do konca septembra in brali prvi teden oktobra, so dosegli kakovost vinskega mošta, kakor je že sto let ni bilo. Zakaj bi se torej naj podpiralo nestrpljivce s trošarine prostim sladkorjem, ko bi lahko tudi ti dosegli isto, če se s trgatvijo ne bi prenačili. Vinskim trgovcem pa dovoljenje za slajenje vinskih moštov že po zakonu o vinu ne gre.

V važnejših vinorodnih krajih naše banovine torej letos potrebe po izboljšanju vinskega pridelka ni, v drugih krajih naše banovine, kjer trta še uspeva, pa naj se vinogradniki navadijo na več potrpežljivosti glede časa trgatve, da ne bo trpel dober sloves našega vinogradništva v splošnem. Letošnja zmešnjava ob trgatvi naj nam bo v svarilo za bodočnost, da ne

bo v kakovostno najboljših vinskih letinah potreba segati po sladkorju.

Razno.

Vsem vinarskim podružnicam! Ni dovolj, da vinogradnik pridelava mnogo vina najboljše kakovosti. Gledati mora, da svoj vinski pridelek kar najbolje vnovči. Šele takrat, ko se mu to posreči, bo po možnosti dosegel plačilo za svoj trud in bo zadovoljen. Pogoji za dobro prodajo vina pa je poznanje vinskega trga, predvsem domačega. Vinogradnik, ki ni poučen o vinskih cenah, ko svoje vino prodaja, je vedno na izgubi. Vinski trgovci in gostilničarji so dobro organizirani in nam nudijo za naš, težko pridelani vinski mošt in vino kar najnižje cene. Računajo tako, da v svojem obratu nimajo izgube. Narobe je, če nam vinski kupci delajo cene. Cene vinskemu moštu in vinu bi moral določevati vinogradnik sam, oziroma njegova organizacija. Biti bi moralo pri vinogradništvu tako, kot je v trgovini, obrti in industriji, kjer prodajalec, ne pa kupec, določa cene blagu. Do tega pa pri vinogradnikih ne more priti prej, dokler ne bodo vsi vinogradniki do zadnjega organizirani po banovinah, oziroma potom banovinskih organizacij v Glavni zvezi vinogradnikov kraljevine Jugoslavije. V tem je jedro našega vinogradniškega vprašanja. Kaj nam pomaga vse vino, če ga moramo ceneje prodajati, kot nas pridelovanje stane. Od izgube ne more nihče živeti. Važno je vprašanje cen za vinski mošt in vino posebno letos, ko je vinska trta malo obrodila. Glavni odbor Vinarskega društva je imel 22. septembra sejo, na kateri je med drugim sklenil: Vinarsko društvo naj 14 dnevno v našem časopisu poroča o vinskih cenah, da bodo vinogradniki in vinski kupci poučeni o položaju na vinskem trgu. V ta namen je pozvati vse naše vinarske podružnice, da 14 dnevno, in sicer 1. in 15. vsakega meseca pošiljajo Vinarskemu društvu v Mariboru poročila o vinskih zaoglah pri pridelovalcih in o vinskih cenah, ki se zahtevajo, oziroma plačujejo v njihovem okolišu za vino ter koliko vina in kam je prodanega. Sporočamo ta sklep vinarskim podružnicam z vabilom, da določi v ta namen izmed svojih članov posebnega poročevalca, ki bo omenjena poročila tudi v resnici Vinarskemu društvu točno pošiljal. Ob tej priliki pozivamo vinarske podružnice, ki še niso pobrale od vseh članov članarine in je oddale Vinarskemu društvu, da to store čimprej, kajti jasno je, da nobeno društvo nikjer ne more obstajati in delovati brez članarine plačujočih članov.

Gospodinjstvo.**Bolniška hrana.**

Anica Turnšek.

(Dalje in konec.)

Pretlačena riževa juha.

Na $\frac{1}{2}$ l vode ali goveje juhe kuhaj eno žlico riža. Ko je popolnoma mehak, ga pretlači, prav malo osoli in zabeli z razbeljenim surovim maslom.

Zdrobov narastek.

Množina: $\frac{1}{2}$ l mleka, 3 jajca, 12 dkg zdroba, 5 dkg sur. masla in 5 dkg sladkorja.

Mleko zavri, zakuhaj zdrob in ohladi. Posebej vmešaj sur. maslo, polagoma privedaj sladkor in rumenjake in šele, ko je dobro vmešano, pridaj ohlajeni zdrob in nazadnje trd sneg iz beljakov. Speci hitro v z maslom namazani in z moko potreseni obliki v neprevroči pečici, da lepo naraste. Pečenega lahko obliješ z prevretim sadnim sokom.

Rižev narastek.

Napraviš ga prav tako kakor zdrobovega, le da vzameš namesto zdroba nekoliko manjšo količino riža.

Suhar I.

Množina: $\frac{1}{2}$ kg moke, 3 dkg kvasa, 3 jajca, 10 dkg sur. masla, sol, 6 dkg sladkorja, limonine lupine in mleko.

V skledo presej moko, napravi jamico in vlij vanjo kvas, ki si ga zamešala v 2 dl toplega mleka; zamešaj nekoliko moke in pusti vzhajati 15 minut. Ko je dobro vzhajano, osoli, prideni limonine lupine, jajca in sladkor s toliko mlačnega mleka, da zamesiš gosto, precej trdo testo. Proti koncu prideni še raztopljeno in nekoliko ohlajeno sur. maslo in dobro pogneti. Iz tega napravi 2 prsta široke in 10 cm dolge štručice, jih položi tesno eno poleg druge na nekoliko s surovim maslom pomazano pekačo, kjer naj vzhajajo. Ko so vzhajale, jih pomaži z raztepenim jajcem in speči pri enakomerni vročini lepo rumeno. Prihodnji dan jih razreži v tanke rezine, jih povaljaj v sladkorju in opeči v neprevroči pečici.

Suhar II.

Zamesi kvašeno testo iz 1 l moke, 2 dkg kvasu, približno 3 dl sladke smetane, 4 rumenjakov in 10 dkg sladkorja. Dobro pogneti, napravi štručko, ko je vzhajala, jo lepo rumeno speči. Drugi dan jo razreži na tanke rezine, jih potresi s sladkorjem in v pečici posuši.

Biškotni suhar.

Množina: 4 rumenjaki, 1 celo jajce, 8 dkg sladkorja, limonine lupine in 8 dkg moke.

Mešaj rumenjake in jajce s sladkorjem, prideni lupino četrta limone in ko dobro naraste še moko. To zmes nadevaj v podolgovato, z mastjo namazano in moko potreseno pekačo za 2 prsta visoko. Peči jo v srednje vroči pečici približno pol ure, da bo lepo zlatorumena. Pečeno stresi na z moko potresen papir in pusti 2 dni na hladnem. Potem razreži v $\frac{1}{2}$ cm široke rezine in jih naložene na pekači v ne prevroči pečici posuši.

Korenjev sok.

Vrtno korenje očisti in nastrgaj na strgalniku; deni ga v čisto krpo, ožmi in stisni sok v posodo.

Mandeljevo mleko.

Popari 12,5 dkg sladkih mandeljev, jih olup, operi in s par kapljicami vode v možnarju fino stolci. Spravi jih v stekleno ali porcelanasto posodo in vlij nanje tričetrta litra hladne vode, dobro pokrij in pusti nekaj časa stati. Potem stisni skozi snažen, s čistim kropom poparjen prt. Sok po okusu osladi, ga nalij v steklenico in postavi na hladno.

Cesarski čaj.

Mešaj 2 rumenjaka z 2 dkg sladkorja, prilivaj polagoma $\frac{1}{4}$ l vročega mleka in žvrkljaj na gorkem, da se tekočina segreje in nekoliko zgosti.

Ali pa 1 jajce, 3 kocke sladkorja in $\frac{1}{4}$ l mrzlega mleka žvrkljaj najprej na mrzlem, potem pa še nad soparo tako dolgo, da se dobro speni.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 95. Od svojega soseda — kmeta sem kupil lansko leto več zemljišč, na katerih je bil vknjižen dolg neke hranilnice, napravljen do l. 1929. in zaščiten po uredbi za zaščito kmetov. Pri nakupu smo se s hranilnico dogovorili, da plačam 2000 Din hranilnici takoj, ostalih 6000 Din dolga pa prevzamem v svojo osebno plačilno obveznost, tako da plačujem anuitete in obresti v izmeri 7% polletno (v znesku 420 Din) maja in novembra

l. 1933. in 1934., maja l. 1935. pa plačam preostali dolg v celoti. Na podlagi tega pismenega dogovora, je hranilnica pristala na bremena prosti prepis zemljišč. Ali sem kot kmet glede dolga, ki sem ga prevzel, zaščiten in ali ima hranilnica pravico zahtevati anuitete in obresti v iznosu 7% polletno, odnosno 14% letno? (M. Č. iz S.)

Odgovor: Glede dolga, ki ste ga prevzeli, niste zaščiteni po uredbi o zaščiti kmetov, ker je ta Vaša obveznost nastala l. 1933., dočim so po uredbi o zaščiti kmetov zaščiteni samo dolгови, nastali do l. 1932. Plačilne obveznosti morate izpolnjevati tako, kakor so bile dogovorjene, ker sicer sme hranilnica določene obroke, kakor tudi preostali dolg ob določenih terminih na Vaše stroške sodnijskim potom izterjati. Polletni obroki v znesku 420 Din ne predstavljajo izključno samo obresti, marveč gredo delno tudi na račun odplačila dolga. Koliko od tega zneska gre na račun odplačila dolga, se iz Vašega vprašanja ne more posneti. Vsekakor se je moralo to določiti pri sklepanju dogovora. Sicer pa obrestna mera ne sme prekoračiti 12%, odnosno od julija 1934. dalje 11.5 % letno.

S. Š.

Vprašanje 96. V naši vasi imamo več zidanih bajt, ki so pol lesene, pol zidane. Od l. 1882. so pa pri nekaterih hišah padomestili les z debelim zidom. Kamenje za novi zid so nabrali deloma v reki, deloma pa tudi v podrtinah nekdanjega samostana. Pred nekaj leti se je pa prikazala hišna goba pri zidu pod omaro in tudi v vratnih podbojih ter podih. Pri nekaterih zračijo samo v jutranjih urah in ob soncu, kakor je pač navada. Ugotovili smo pa, da skoraj nikjer ne vzdrži dolgo na novo vloženi pod. Vsakega uniči goba v par letih. Kako naj zatremo hišno gobo, da nam ne bo delala škode? (G. B. iz Š.)

Odgovor: Znanstveniki razločujejo več vrst gob. Najopasnejša med njimi pa je ona, ki razkaja les v poslopjih in jo poznamo po rdečkastorjavi barvi in ki se razteza po lesu in zidovju v velikem obsegu. Hišna goba se pojavi navadno po stavbah, ki so slabo zračene, temne in vlažne; glavni vzrok je pa vlaga. Kjer se goba enkrat vgnezdila, jo je težko odpraviti. Goba prevleče z belimi niti (podgobjem, micelijem) ves les pa tudi zid in celo opravo, ki stoji ob vlažnem zidovju. Čez čas dobi goba rdečkastorjavo barvo, kožasto obliko ter se razširja od nadstropja do nadstropja z neverjetno naglico. Ako je posebno vlažno, izločuje goba zoprni omamljajoč duh in dobi polagoma prstu podobne izrastke, pod postane črn in se zgrbanči. Vzrok je iskati, kjer je goba v hišah, v tem, ker so vlažne in premalo zračne ter temne in ker se je uporabljalo kamenje iz starega zidovja; s tem se je zanesla goba v stavbe. Pri novih stavbah je treba torej paziti na mate-

rial, da je čist, zlasti pa, da je les dobro na zraku posušen, posebno tramovi. Tudi vode se ne sme preveč polivati, zlasti po lesenih delih. Konce tramov, ki pridejo v zid ali pa na pode v pritličju, namažemo s karbolinejem, antimonom itd.; za stropje vzamemo suh material. Nikdar ne smemo uporabljati materiala iz starih stavbišč. Pod moramo postaviti na betonasto in po možnosti asfaltirano podlago ali vsaj, da tramove, ki jih položimo na beton ali stebre, dobro izoliramo, da kroži zrak med njimi s tem, da so spojeni konci z dimnikom, s pečjo ali vsaj z majhno špranjo z zrakom v sobi; povedano velja posebno za prostore, kjer se veliko gospodari z vodo (kuhinje, kopalnice). Priporočamo Vam, da odstranite ves les iz prostora, zidovje dobro odkopljite do kamnja in za tem prostore dobro razkužite s kresolom, z modro galico ali pa s karbolinejem. Prostore je potem dobro prezračiti in presušiti najboljše z majhnimi pečicami, kjer je mogoče proizvajati tudi 40—50° C. Kot izborna obrambno sredstvo proti lesni gobi priporočajo nekateri tudi kuhinjsko sol, ki se potrosi ob straneh in pod pode ob zidu. Zidovje, katero ste razkužili in posušili, ometajte s cementom. Iz navedenega sledi, da je gobo težko odstraniti iz poslopij, kjer se je enkrat vgnezdila.

Fr. K.

Vprašanje 97. Senožet imam porastlo s trnjem in leskovim grmovjem. Nameravam posekati grmovje meseca avgusta in namesto da bi korenine izkopal, ker je prezamudno in predrago, bi prihodnjo spomlad, ko prično korenine zeleneti, poskropil z arborinom ter bi se mladi poganjki posušili. Ali bi se dalo z raztopino arborina grmovje na pašniku uničiti? (J. Š. v S.)

Odgovor: Vaš namen, uničevati grmovje z arborinom, ima nekaj zase. Zavedati se pa morate, da pripada nameravanemu škropljenju samo pomožna naloga, glavni delež mora pripasti pravočasni poseki. Vsakršno grmovje je bolj trdo živo, kakor pa so gojena in oskrbovana drevesa, zato mu škropivo ne bo šlo tako do živega, kakor bi šlo pritličnemu sadnemu drevju. Grmovje posekajte čimprej. Najbolje je, da to opravite tedaj, ko je grmovje v najbujnejši rasti. Lanskoletna zaloga, ki je bila shranjena preko zime v vejevju, zlasti pa v koreninah, je tedaj že izčrpana. Nova zaloga se v listih šele tvori. Polagoma pa se bo moč in hrana kopičila v vejah, deblih in koreninah. To shovanje in kopičenje se vsako leto konča tedaj, ko odpade listje. V najbujnejši rasti v koreninah ni več zaloge iz prejšnjega leta, novih pa še tudi ne, korenine so tedaj najbolj „prazne“. Proti jeseni se polnijo, na spomlad se pa začno prazniti. Z zgodnjo poseko preprečite polnjenje. Neizhranjene ali slabo prehranjene korenine bodo spomladi mogle odgnati le

malo in slabih poganjkov. Te boste z močno raztopino arborina lahko uničili. Ako boste sekali grmovje pozneje, bodo korenine ta čas že nabrale nekaj moči za prihodnje leto. Ko boste s škropljenjem uničili prve poganjke, bodo odgnale nove, dokler bo v njih količnejša moč. Iz navedenega lahko uvidite, klike važnosti je, zadeti najboljši čas. Čim bolj se od tega oddaljite, tem dalj časa boste morali grmovje uničevati in tem več dela boste s tem imeli.

Ing. Z.

Vprašanje 98. V brošuri „Kisanje krme in kmetski silos“, ki jo je izdala kr. banska uprava stoji, da se lahko daje odrasli živini (kravam) dnevno povprečno 15–20 kg kisle krme. Ali ni to morda za našo gorenjsko pincgavsko pasmo nekoliko preveč, ker je teža naših krav povprečno 300–400 kg? (A. D. v M.)

Odgovor: V navedeni knjižici se pod odraslo živino razume 500 kg težka žival. Za živino, ki je lažja (300–400 kg), računajte sorazmerno manj krme, t. j. 9–16 kg. Nekaj kilogramov več ali manj ne igra vloge. S.

Vprašanje 99. Doznan sem, da pridelujejo v nekaterih krajih tudi navadne sončnice za krmo živini. Ali se izplača gojiti sončnice za krmo živini v naših razmerah in kako se pridelujejo? (R. Z. iz A.)

Odgovor: V suhih krajih z lahko zemljo, kakor je je pri Vas, ko je pridelovanje koruze za krmo več ali manj dvomljivo, bi se setev sončnic v te namene gotovo izplačala. Sončnice lahko sejemo povsod, ker uspeva v vsaki zemlji, še celo na preoranih celinah, ako so dobro obdelane in pognojene. Za sončnico moramo zemljo sedaj v jeseni preorati in pustiti v surovih brazdah, da dobro prezimi; spomladi zemljišče dobro pobramo in pognojimo. Sončnice so za gnojenje zelo hvaležne (tudi za umetni gnoj). Gnoji se slično kakor koruzi. Ker radi pozebejo, jih sejemo šele, ko preminejo pomladanski mrazovi, to se pravi v drugi polovici maja, pa če tudi je zemlja izsušena. Na 1 ha posejemo 15 do 30 kg semena, upoštevajoč razdalje vrst 40 do 60 cm narazen. Seme se mora po setvi dobro povaljati. Obdelovanje sončnic je povsem slično kakor pri okopavinah. Prvo kop izvršimo, čim se rastline dobro prikažejo, drugo pa ko so rastline kakih 20 cm visoke; istočasno jih osujemo. Pospravimo sončnice v polnem cvetju. Na 1 hektar površine pridelamo do 500 met. stotov sveže krme. Fr. K.

Vprašanje 100. V dveh sodih imam 450 litrov hruškovega mošta, ki mi je naenkrat počrnel. Kako naj ravnam s sadjevcem, ki je počrnel? (J. P. iz Č.)

Odgovor: Počrnenje sadjevca je pri nas čestokrat opažati zlasti pri posestnikih, ki ne upoštevajo navodil pravilne naprave sadjevca. Vzrok

počrnenja je v tem, da je hrušavec predolgo na tropinah. V njem je dokaj železa v obliki železnega oksidula raztopljenega, ki se spaja s čreslovino (tanin), in pomanjkanje kisline, v črnilo. Preobilica tanina (nov sod, močno zagatne hruške), pomanjkanje kisline in navzočnost železa (rjasta oprava) povzročajo tudi to napako. Primešajte na 100 litrov vsebine 15–20 gramov limonove kisline (sok dveh do treh limon). Počrnenje se potem samoodsebe čez čas izgubi. Fr. K.

Vprašanje 101. Grozdje, ki sem ga šele prve dni t. m. trgalo, je imelo 23% sladkorja in mošt mi je pri ugodnem vremenu in visoki toplini kaj naglo kipel. Naenkrat pa je kipeenje prenehalo in še zdaj miruje, čeprav je mošt še precej sladak. Kaj je temu vzrok? Ali naj dodam moštu umetnih kvasnih gliv? (R. G. v S.)

Odgovor: Mošt je pri visoki toplini prenaplo kipel, vsled česar se je sladkor prenaplo razkrajal v alkohol, ki je preprečil nadaljnje delovanje kvasnih gliv. V tako sladkem moštu zmanjka pri prehitrem kipenju tudi zraka, ker še prenaplo z ogljikovo kislino. Vstavljeno kipeenje oživite zopet z enostavnim prezračenjem mošta. Odtočite mošt spodaj s pipo v škaf in sproti vlivajte skozi lijak (lakovnico) pri vehi zopet v sod. Če imate sesalno, pa se je lahko poslužujete s pretakanjem iz škafa ali iz kadi pod pipo. V tem primeru zadostuje, da prezračite le $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{2}$ soda, kakor je mošt še sladak. Izvršite pa tako prezračenje le v lepem vremenu, ne v deževnem ali mrzlem. Če bi pa to več ne pomagalo, se morate poslužiti drugih svežih kvasnic. Sploh je tako prezračenje vedno na mestu. Fr. G.

Družbene zadeve.

VABILO

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 28. oktobra 1934:

Polhov gradec, po prvi sv. maši v občinski pisarni; Unec pri Rakeku, po sv. maši v šoli;

v nedeljo, 4. novembra 1934:

Naklo pri Kranju, ob 15. uri v stari šoli v Naklem.

Blaznikova „Velika pratika“ za leto 1935. je izšla letos že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Nemčiji, Italiji, Avstriji i. t. d. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Književnost.

Kmetijsko berilo, I. del, je naslov pravkar izišli 110 strani obsegajoči knjižici, ki jo je izdalo „Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino“ v Ljubljani.

To berilo je nadomestilo dosedaj izhajajočega „Kmetijskega koledarja“, ki ga je izdala Tiskarska zadruga v Ljubljani, po 10 Din komad.

Je to res pravo kmetijsko berilo za staro in mlado, za izkušene in neizkušene kmetovalce, kajti čeprav v kratkih odlomkih, je navedeno vse, kar kmetovalec, poljedelec, živinorejec, sadjar, vinogradnik in kletar, vrtnar, gozdar in celo za drugar neobhodno potrebuje kot kašipot za uspešno gospodarjenje.

Vsi spisi so povzeti iz praktičnega udejstvovanja dolgoletnih praktikov, delujočih v raznih strokah in na različnih krajih naše domovine.

Tako obsega poljedelstvo članke: a) O selekciji žita v svrhu pridobivanja zboljšanega semena (pisec ing. Mikuž Franc, Beltinci). b) Preprečevanje bolezni pri krompirju (Šuštič Josip, Kranj). c) Gnojšča in gnojnične jame (Wernig Fran, Laško). **Travnništvo**: a) Melioracija travnikov (ing. Hočevar Alojzij, Ljubljana). b) Namakanje travnikov (ing. Hočevar Alojzij, Ljubljana). c) Kmetijski silosi (zelenjadne shrambe) (Lipovec Jan, D. Ledava). **Živinoreja**: a) Tehnika krmljenja živine (prof. Malasek Fran, Novo mesto). b) Odbira, vzreja in oskrbovanje bikov (Šuštič Josip, Kranj). c) Rodovniške organizacije (Wernig Fran, Celje). d) O prasičereji (Šuštič Josip). **Sadjarstvo**: c) Drevesničarstvo na kmetih (Brecelnik Ivan, Dravlje). b) Sadni nasadi ob cestah (Flego Anton, Ljubljana, banov.). c) Sadni debeltvorci (Flego Anton, Ljubljana, banov.). d) Oreh (Štrekelj Josip, Ljubljana). e) Kostanj (Štrekelj Josip, Ljubljana) s slikami. f) O sortiranju in pakovanju sadja (Priol Josip, Maribor). **Vinogradništvo in kletarstvo**: a) Vinogradništvo (Gombač Fran, Ljubljana). b) Kletarstvo (Gombač Fran, Ljubljana). c) Bolezni in napake vin (Kuret Vladimir, Maribor). d) Naprava sadjevca (Kafol Fran, Ljubljana). **Vrtnarstvo**: a) Setev, pikanje in presajanje v vrtnarstvu (Štrekelj Josip). Pridelovanje semena (Štrekelj Josip). **Zadružništvo**: a) Kmetijske zadruge in njih poslovanje (Rožet Anton). Koncem slede še: Vsakovrstni mali nasveti.

Vsebinska je vsestranska in čeprav je knjižica tiskana na močnem papirju, stane komad le 10.— Din s poštnino vred.

Kdor si jo oskrbi, naloži ta mali znesek gotovo izredno plodonosno. Dobi jo pri **tajništvu Društva kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino v Kranju** (sresko načelstvo) in pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Sklepi absolventov kmetijskih šol, članov ZAKŠ iz vse Gorenjske, zbranih na sestanku v Hrašah pri Smledniku, dne 7. oktobra 1934.:

I.

Absolventi kmetijskih šol iz vse Gorenjske in ljubljanske okolice, zbrani na sestanku v Hrašah pri Smledniku, ugotavljamo, da je Zveza absolventov kmetijskih šol Dravske banovine popolnoma nestrankarska in nepolitična organizacija; zato odklanjamo najodločneje vsako domnevanje, da bi ta organizacija imela kak drug namen in iskala drugih ciljev, kot gojiti družabnost svojih članov in se zavzemati za dobro kmečkega stanu ter svoje člane navajati za javno-gospodarsko udejstvovanje posameznikov.

Absolventi smatramo svojo Zvezo kot edino točasnno pravo kmečko stanovsko zastopnico slovenskega kmeta; ker samo v tej organizaciji se praktično izvaja načelo: **Kmetje naj sami vodijo kmečke organizacije!**

Absolventi pozivamo vso kmečko javnost, da nam nudi vso svojo moralno moč in oporo pri delu za blagor kmečkega stanu.

II.

Dolžni se smatramo, da poudarimo potrebo po ustanovitvi kmetijsko-živinorejske šole na Gorenjskem. Pozivamo vse merodajne kroge, kakor tudi vse skupine kmetov, da to vprašanje rešujejo zgolj samo in samo s tega stališča, da kraj taki šoli odgovarja. Pri ustanavljanju kmet. živ. šole na Gorenjskem naj se ne ozira niti na osebne, niti kakršnekoli grupacijske interese.

Zahtevamo od odločujočih krogov, da obisk kmetijskih šol olajšajo kar najbolj s primernimi podporami, ker v sedanjem času ni v stanu ne srednji in ne mali kmet kaj žrtvovati za sicer nujno potrebno izobrazbo svojega sina.

Poudarjamo važnost obstoja mlekarke šole za našo banovino in vso državo. Prosimo kraljevsko bansko upravo, da določi potrebne zneske za ohranitev te šole, državno upravo pa naj zainteresira na tem, da ona krije del vzdrževalnih stroškov. Nikakor se pa ne sme dopustiti, da bi se mlekarška šola iz naše banovine preselila.

III.

Opazujemo, da tako državni kakor banovinski proračun vse premalo upoštevata težki položaj kmetijstva in so za pospeševanje tega vnešene vse premale vsote. Odločno zahtevamo, da se za kmetijstvo poskrbi v bodoče z večjimi vsotami v proračunih in da se te vsote res uporabljajo kmetu v prid.

IV.

Vsako vmešavanje v notranje udejstvovanje zadružništva odklanjamo in zahtevamo, da se po-

litično življenje na noben način ne vmešava vanj.

Zahtevamo, da se ustvari tak združni zakon, ki bo jamčil združni svobodo združevanja, nevtralnost udejstvovanja in neodvisnost v dnevnih vprašanjih.

V.

Kmetijske zbornice naj bi bile predvsem kmečko - stanovske, ne pa kmetijsko - strokovne ustanove. Njih ustroj naj bi sličil ustroju Delavskih zbornic. Ustanovile naj bi se ločeno za vsako banovino, z osrednjo zbornico v Beogradu. Zbornice naj bi tvorili kmečki zastopniki iz posameznih občin, izvoljenih potom direktne tajne in enake volilne pravice, ter naj bi bile v svojem poslovanju avtonomne. Aktivno in pasivno volilno pravico za volitve v kmetijske zbornice naj bi imeli vsi oni, in izključno samo oni, ki se morejo smatrati kot kmetje po zakonski uredbi o zaščiti kmetov. Kmetijske šole in kmetijski uradi naj bi imeli v njih svoje zastopnike s pooblaščenjo pravico.

VI.

Zahtevamo od oblasti, da vsako uvažanje divjačine v naše kraje prepove ter v primeru napravljene škode stoji na strani kmeta-trpina, ne pa na strani lovca, ki mu je lov le v zabavo, na račun katere bo n. pr. zajec smel uničiti vse mlado sadno drevje, v zadnjem času pa celo druge pridelke.

VII.

Zahtevamo, da se učiteljski naraščaj vzgoji v razumevanju kmečkih razmer in ljudi, predvsem pa naj se na deželo pošiljajo po možnosti učitelji kmečkega rodu.

Razno.

Mrzlokrvni konj v Rusiji. Knez Šerbatoff, bivši carski vrhovni hlevski nadzornik navaja v nemškem listu „Deutsche Landwirtschaftliche Tierzucht“, da je prava domovina mrzlokrvnega konja le zapadna Evropa, in sicer alpske dežele (norike). Rusija ima sicer tudi konja težke pasme, ki ga imenujejo bitjug, toda to ni domači ruski konj, kakor se napačno sodi, temveč je nastal v početku 18. stoletja potom križanja domačih kmetijskih kobil s holandskimi in danskimi žrebci. Pozneje so tega bitjuga popravili z orlovskimi tekači (kasači) in so ga vpregali tudi v kočije, tako da ni moči govoriti o mrzlokrvnem konju v pravem zmislu besede. Postopoma je tega bitjuga izpodrival orlovski tekač in so ga uporabljali za uplemenjenje s težkimi tujimi, uvoženimi žrebci mrzle krvi, ki so prihajali v Rusijo v 19. stoletju, toda zelo počasi. Šele s širjenjem železnic ter z nastankom novih mest ter industrije se je širil delokrog težkega, mrzlokrvnega konja. Vendar se pa ta v ruskem kmetij-

stvu ni izplačal, ker mu je uspešno konkuriral lažji domači konj ter kalmiški in ukrajinski vprežni vol. S postopnim uvajanjem intenzivnejšega gospodarstva v zadnjih letih so pričeli tudi v Rusijo uvajati težjega in močnejšega konja. V ta namen so se posluževali težjih kasaških žrebcev in ardencev. Ker se je pa križanje vršilo brez pravega načrta, so nastali razni slabi križanci s slabim okostjem ter velikimi kopiti, posebno pri križanju z belgijci. Uvažali so ponekod z dobrim uspehom tudi angleške težke žrebce. Boljševiška revolucija je te poskuse uvažanja težkega konja v Rusijo prekinila. Oni že uvoženi težki (mrzlokrvni) konji so se pa pri aklimatizaciji močno izpremenili; postali so ožji in lažji. Sedanja Rusija pravih mrzlokrvnih konj potemtakem sploh nima.

Dr. V.

Slika 52. Obiskovalci kmetijske nadaljevalne šole v Puconcih.

Kr. banska uprava je priskrbel kmetovalcem, ki so bili po ujmah prizadeti: 150 q semenske ajde, 824 q semenske pšenice, 230 q semenske rži in 215 q sem. ječmena. Beltinske pšenice je razdelila 285 q, rži pa 135 q. Beltinsko žito je bilo razdeljeno takole: srez slovenjgraški je dobil 100 q rži, celjski 1150 kg pšenice in 240 kg rži, laški 106 kg pšenice, šmarnski 5060 kg pšenice in 1600 kg rži, ljubljanski 500 kg pšenice in 1210 kg rži, metliški 4000 kg pšenice, črnomeljski 5223 kg pšenice, kamniški 5000 kg pšenice, litjski 6000 kg pšenice in 450 kg rži. Skupno je priskrbel torej kmetovalcem 1829 q semenskega žita po tržni ali znižani ceni.

Danska smetana v tubah. Iz nemških strokovnih listov posnemamo, da nameravajo na Danskem osnovati veliko tvornico za konzerviranje sladke smetane v tubah. Dnevno bo izdelala 40.000 tub, ki bodo tehtale po 50 g. Smetana bo dokaj gosta in takoj uporabna, preparirana na poseben način, tako da se bo tudi daljšo dobo držala.

Odgovorni urednik: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik nabl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Oziminam

gnojite pred setvijo
na lažjem tlu z

**Nitrofoskalom-
Ruše**

na težjem z

Nitrofosom.

Sadno drevje in
vinograde z

Nitrofoskalom-l

(aiko niste lani in letos gnojili
s hlevskim gnojem), z

**Nitrofoskalom-
Ruše**

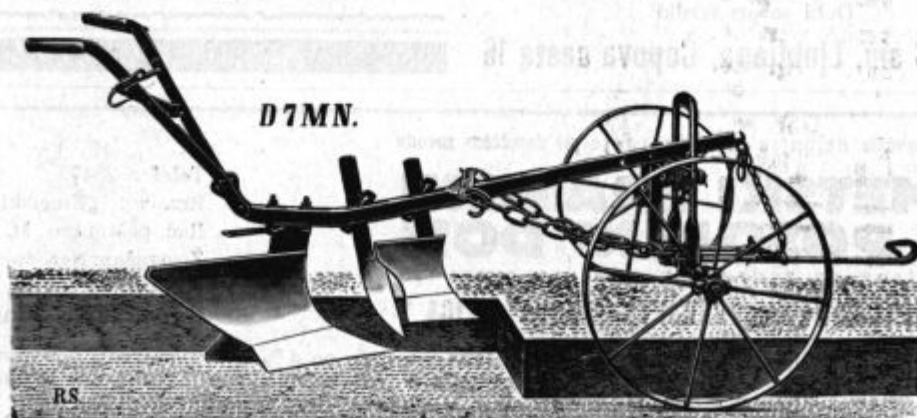
(če ste gnojili lansko leto
s hlevskim gnojem).

Jesensko gnojenje — dvojno gnojenje!

RUD. SACK,
Leipzig — podružnica Wien

**tovarna po-
ljedeljskih
strojev in
orodja**

V zalogi pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Mariboru in Celju.

„Provandeine“

najbolj preizkušeno sredstvo za rejo prašičev.

S „Provandeine“ hranjen prašič nikoli ne preneha jesti, odporen je proti boleznim, ter se zreli dva meseca prej, kar je zelo važno za prašičerejca, ker pride prej do denarja.

Zavitek od 800 gramov prej 25 Din, sedaj 20 Din. Poizkusite s „Provandeine“ tudi pri Vaših prašičih in prepričali se boste sami.

V slučaju neuspeha, Vam povrnemo denar.

Ako ga v Vašem kraju ne dobite, Vam ga pošljemo po povzetju. Pri odjemu dveh zavitkov poštne prosto. Preprodajalci popust.

Glavno zastopstvo:

J. M. JUNC, Ljubljana, Dvořakova ul. 3.

Tenki svileni

papir za zavijanje sadja

beli in v barvah

Cena za 1000 listov:	bel	barvan
velikost 20 × 20 cm . . .	Din 12.—	Din 13.—
„ 25 × 25 cm . . .	„ 18.25	„ 21.—
„ 30 × 30 cm . . .	„ 26.25	„ 30.50

Pri večjem odjemu primeren popust.

Dalje stalno na zalogi

fina papirna volna

za **razpošiljanje** plemenitega sadja

Cena za 1 kg:	bela . . .	Din 14.—
	barvana . . .	„ 16.—

Dobi se pri trdki

I. BONAČ sin, Ljubljana, Čopova cesta 16

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan. tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik **FRANJO MEDIČ**

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOČY
LJUBLJANA, Mesni trg 4 (Zraven Rotovža)

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAZA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
Izvršuje vse tiskovine najceneje in najsolidnejše

USTANOVLJENA LETA 1828

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 5%. **Stanje vlog 35.000.000 Din. — Rezerve 1.200.000 Din.** Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vlozne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite na tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — **Blagajniške ure:** Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure

Telefon 2847.

Brzjavlj.: „Kmeti dom“.

Rač. pošt. hran. št. 14.257.

Žiro račun: Narodna banka

Podružnici v

Kamniku in Mariboru

Drevesnica Kmetijske družbe v Ljubljani

Cenik in zaloga sadnega drevja Kmetijske družbe v Ljubljani za jesen 1934. in pomlad 1935.

Visokodebelne jabolane: beličnik, rdeči astrahan, charlamovsky, grafenstein, lord Sufield, virginski rožnik, čelini, srčika, gdanski robač, landsberška reneta, zlata parmena, ribston, peping, prinčevo jabolko, Jonathan, damasonov kosmač, Baumanova reneta, mošancgar, carjevič Rudolf, Bismark, kanada, ontario, Bojkovo jabolko, londonski peping in bobovec I. vrsta komad po Din 10.—
II. vrsta komad po Din 6.—

Visokodebelne žlahtne hruške: Zgodnja Magdalenka, Klapovka, amanliška, Viljamovka, Avraška, Hardijeva, kongresovka, društvena, kleržo, boskovka, Blumenbachova, češka ananas, zimska dekanika, pastorka I. vrsta komad po Din 10.—
II. vrsta komad po Din 6.—

Visokodebelne hruške moštнице: Koroške moštнице in ozimke I. vrsta komad po Din 10.—
II. vrsta komad po Din 6.—

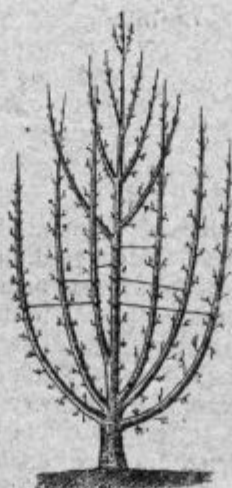
Visokodebelne višnje: Senčna amarela in Ostheimska I. vrsta komad po Din 10.—
Visokodebelni orehi: tenkolupinasti I. vrsta komad po Din 10.—

Visokodebelne češplje: Velika domača, pozna mirabela, zelena ringlo, velika rumena, laška češplja, Bühlška rana, Viktoria, Kirke, Jefferson . . . I. vrsta komad po Din 10.—
II. vrsta komad po Din 6.—

Visokodebelne črešnje: Žgod. majeva, Ramon oliva, črna hruštavka I. vrsta komad po Din 10.—

Visokodebelno drevo,
zavarovano proti poškodbam
po živini.

Navadna piramida.

Viličasta oblika.

Nizkodebelne jablane (pritlikavci), cepljene na dusenovcu in paradizevcu: Beličnik, rdeči astrahan, charlamovsky, gdanski robač, landsberška reneta, zlata parmena, prinčevno jabolko, Jonathan, Baumanova reneta, pisani kardinal, londonski peping, Antonovka, Bojkovo jabolko, kanadka, ontario, boskopski kosmač I. vrsta	komad po Din 12.—
Nizkodebelne hruške (pritlikavci), cepljene na kutino: Zgod. Magdalenka, Giffardovka, Klapovka, Amanliška, salcburgerca, Viljamovka, Avranška, Hardijeva, društvenka, julijeva dekanka, Mortieletova, pastorovka, Dielovka, le lectier, le Brun I. vrsta	komad po Din 12.—
Nizkodebelne višnje, cepljene na mahalebko: Senčna amarela in Ostheimka I. vrsta	komad po Din 12.—
Mareljice: Klosterneuburške I. vrsta	komad po Din 15.—
Breskve: Zgodnji Aleksander, kraljica vrtov, mayflower, zmagovalka, Mignon, Halle I. vrsta	komad po Din 10.—
Visoki ribez in kosmulje, cepljene na zlati ribez I. vrsta	komad po Din 12.—
Nizki ribez (grmiči) I. vrsta	komad po Din 5.—

Dobavna pojasnila naročnikom sadnega drevja.

Naročite drevesa pravočasno za jesensko saditev, vsaj do 15. oktobra, ker koncem oktobra in začetkom novembra razpošiljamo drevje, dokler ne nastopi mráz; za spomladansko saditev naročite vsaj do 15. februarja, ker meseca marca razpošiljamo drevje, dokler traja zaloga.

Vsem naročnikom so strokovni nasveti družbenih strokovnjakov brezplačno na razpolago. Naročniki sadnega drevja, ki žele kaka pojasnila, naj se ustno ali pisмено obrnejo tozadevno na Kmetijsko družbo v Ljubljani.

Cenjene odjemalce opozarjamo, da se družbena drevesnica nahaja sedaj na graščinskem zemljišču na Bokalcih pri Viču, odkoder se ekspedirajo večje pošiljke. **Nadrobna oddaja se vrši na dvorišču Kmetijske družbe, Novi trg 3.**

Vse sadne vrste v družbeni drevesnici so cepljene s cepiči iz najboljših sado- nosnikov, ki izvirajo iz najrodovitnejših maternih dreves.

Naročila se sprejemajo le proti predplačilu ali proti ari, ostanek se pri pošilj- ljavti brezplačno povzame. Ob naročitvi pošljemo poštno položnico za naka- zilo denarja. Pri vsaki naročitvi je točno navesti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne pošilja po železnici. K avtobusom se dostavi samo plačano drevje. Kmetijska družba si pridržuje pravico poslati kako drugo pripravno vrsto dreves, če bi naročena vrsta že pošla.

Cene so franko postaja Ljubljana. Plačljivo in tožljivo v Ljubljani. Na zahte- vo jamstvo za pristnost vrst za dobo 5 let.

Stroški za pošiljanje sadnega drevja po železnici so določeni za vsak ovoj in žel. vozni list po 15 Din. Pri naročilih preko 50 dreves se ovoji ne računajo. Pri odjemu preko 100 dreves 10% popusta.

Naročniki, ki žele drevesa osebno prevzeti pri Kmetijski družbi v Ljubljani, naj se zglašajo v družbeni pisarni: Novi trg 3.

Sadjarji! Sadite sadno drevje v jeseni. To toplo priporočamo, in sicer na pod- lagi dolgoletnih izkušenj. Pred sajenjem dobro premislite, katera vrsta je za Vaše talne, podnebne, krajevne in gospodarske prilike najboljša. Zavedati se morate, da sadite sadno drevje za najmanj 40—50 letno dobo, ki Vam mora donášati redne in najvišje dohodke. Ne kupujte sadnega drevja po trgih in sejmovih in ne odlašaj- te s saditvijo do pozne pomladi. Kupujte sadno drevje tamkaj, kjer vsi kupujejo.

Sadjarji, drevesnica Kmetijske družbe je v naši državi najstarejša, saj ob- stoja že od 1823. leta semkaj, to je polnih 111 let. Naloga vseh podružničnih odborov je, da opozorijo člane na družbeno drevesnico in da skušajo izvesti skupno naro- čilo za svoje člane. V takih primerih daje družba poseben popust.